

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ

เล่ม ๑๐

ศักดิ์ราชกิจ, พระยา - ยอย

จัดพิมพ์เนื่องใน

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

สารบัญ

ภักดีราชกิจ, พระยา	๔๙๒๕	มณฑป	๔๙๘๑
ภักชชาติกะ	๔๙๒๕	มณฑลพายัพ	๔๙๘๓
ภัททกัปปี	๔๙๒๖	มณฑา, ดอย	๔๙๘๘
ภัททช, พระ (พุทธสาวก)	๔๙๒๖	มณีกัมภูชาติกะ	๔๙๘๙
ภัททนต์ะ ธัมมานันทมหาเถระ, พระอาจารย์	๔๙๒๗	มณีนังสุกรชาติกะ	๔๙๘๙
ภัทธกุมภสุราโสณชาติกะ	๔๙๒๘	มณี พยอมยงค์, ศาสตราจารย์เกียรติคุณ	๔๙๙๐
ภาคเหนือของประเทศไทย	๔๙๒๘	มณีบรรพตวรวิหาร, วัด	๔๙๙๒
ภาณวาร (หมวดของหัวข้อธรรม)	๔๙๔๐	มณีไพโรสณฑ์, วัด	๔๙๙๔
ภามิต	๔๙๔๑	มตตะขิต (โรคทางเดินปัสสาวะ)	๔๙๙๔
ภามิอากร	๔๙๕๗	มติมา, พระมหา	๔๙๙๖
ภิง/แอน (การปรุงอาหาร)	๔๙๕๘	มนตรีสุริยวงษ์, พระยา	๔๙๙๗
ภูกามยาว, กิ่งอำเภอ	๔๙๕๘	มโนปโทสิกา (ชื่อเทวดาพวกหนึ่ง)	๔๙๙๗
ภูซาง, กิ่งอำเภอ	๔๙๕๙	มโนสิลา, ช้าง (ช้างในวรรณกรรม)	๔๙๙๘
ภูซาง, น้ำตก	๔๙๕๙	ม่วง, บ่า	๔๙๙๘
ภูทอก, ดอย	๔๙๕๙	ม่วงสร้อย, น้ำตก	๕๐๐๓
ภูเพียง, กิ่งอำเภอ	๔๙๖๐	มวย (เกล้าผม)	๕๐๐๓
ภูมิตเวดา	๔๙๖๑	มวยวัดว่อง (วิธีเกล้าผม)	๕๐๐๓
ภูมินทร์, วัด	๔๙๖๑	มวยอ้วนซ้อง (วิธีเกล้าผม)	๕๐๐๓
ภูมิล, เขื่อน	๔๙๖๔	มวยหวาน (ตำแหน่งขุนนางพม่า)	๕๐๐๓
ภูริทัต (ชาติก)	๔๙๖๕	มวยต้อ, วัด (๑)	๕๐๐๓
เกี้ยว (อาหารย่อยละเอียดในลำไส้อ่อนของสัตว์)	๔๙๖๗	มวยต้อ, วัด (๒)	๕๐๐๔
ไภยราช (ชาติก)	๔๙๖๗	มวยเกล้ากอง (นิทานของชาวไทยวน)	๕๐๐๕
มฆชาติก	๔๙๗๓	มหากัปปินเถระ (พุทธสาวก)	๕๐๐๕
มงคล ๑๐๘	๔๙๗๔	มหากัสสปะเถระ, พระ (บุคคล)	๕๐๐๕
มงคลจักรวาลน้อย (บทสวดให้พรของสงฆ์)	๔๙๗๔	มหากาลนาคราช (ชื่อของพญานาค)	๕๐๐๖
มงคลจักรวาลใหญ่ (บทสวดทำวัตรเย็น)	๔๙๗๕	มหาขานาน, เจ้า (เจ้าฟ้าหลวงเขมรรัฐ)	๕๐๐๖
มงคลราชมุนี, พระ	๔๙๗๖	มหาชนก, ชาติก	๕๐๐๗
มงคลสูตร	๔๙๗๖	มหาชนสันธะ (ชาติก)	๕๐๐๙
มงคลลัทธิที่ปนี/มงคลที่ปนี	๔๙๗๗	มหาชาติ	๕๐๑๐
มงฟอร์ตวิทยาลัย, โรงเรียน	๔๙๗๗	มหาชาติภาคพายัพฉบับสร้อยสังกร	๕๐๑๑
มั่ง (ฮั่ง) คูที่ แม้ว	๔๙๘๑	มหาไชย (คาถา/บทสวด)	๕๐๑๒

มหาญาณคัมภีร์, พระ (บุคคล)	๕๐๒๒	มหาสมยะ (เวลาที่สำคัญ)	๕๐๖๒
มหาญาณรังสี, พระ (บุคคล)	๕๐๒๔	มหาสรภูเถร	๕๐๖๒
มหาญาณสารท, พระ (บุคคล)	๕๐๒๔	มหาสามี (สมณศักดิ์)	๕๐๖๓
มหาติกขัคคะ, พระพุทธเจ้า	๕๐๒๔	มหาสีลวราช (ชาดก)	๕๐๖๔
มหาคุณหินุเพือก (ชาดก)	๕๐๒๕	มหาสุบินนิมิต (พระพุทธเจ้าทรงฝัน)	๕๐๖๖
มหาทูปหลวง (คาถาได้อัปมงคล)	๕๐๒๖	มหาสุรเสนชาดก	๕๐๖๖
มหาธาตุ, วัด (๑)	๕๐๒๗	มหาอัฐบริวาร (เครื่องแห่งราชา)	๕๐๖๗
มหาธาตุ, วัด (๒)	๕๐๒๙	มหิงสชาดก	๕๐๖๘
มหาปชาบดีโคตมี, นาง	๕๐๒๙	มหิสสชาดก	๕๐๖๘
มหาปทุมมกุมารชาดก	๕๐๓๐	มโหตรประเทศ, พระเจ้า	๕๐๖๙
มหาปนาท (บุคคล/พุทธสาวก)	๕๐๓๐	มโหสถ (๑)	๕๐๗๐
มหาปนาทชาดก	๕๐๓๑	มโหสถ (๒)	๕๐๗๒
มหาปัญญาวิโลกนะ	๕๐๓๑	มโหสถ (๓)	๕๐๗๒
มหาปัญญา (คัมภีร์)	๕๐๓๒	มอก (ขนาด/การปรุงอาหาร)	๕๐๗๗
มหาปุริสลักษณะ	๕๐๓๔	มอง (๑) (ท่อนไม้/ครกกระเดื่อง)	๕๐๗๗
มหาพน, วัด	๕๐๓๕	มอง (๒) (ตาข่าย)	๕๐๗๙
มหาพรหมาพรหมโลก	๕๐๓๖	มองน้ำ (ครกกระเดื่องพลังน้ำ)	๕๐๘๐
มหาพรหมสุรธาตา, เจ้า	๕๐๓๖	มอญซ่อนผ้า	๕๐๘๐
มหาพลชาดก	๕๐๓๗	มอด (แมลง)	๕๐๘๑
มหามูลนิพพานสูตร	๕๐๓๘	มอม (สัตว์ในนิยาย)	๕๐๘๒
มหายศ, เจ้า	๕๐๓๙	ม่อนกระทิง, ดอย	๕๐๘๓
มหายศ, เจ้าท้าว	๕๐๓๙	ม่อนจอง, ดอย	๕๐๘๓
มหาวงศ์, เจ้า	๕๐๔๐	ม่อนจำศีล, วัด	๕๐๘๔
มหาวงศ์แดงอ่อน (ชาดก)	๕๐๔๐	ม่อนผาด้าย (สถานที่)	๕๐๘๕
มหาวัน ธนัชยานนท์, เจ้าราชบุตร	๕๐๔๔	ม่อนพญาแซ่, วัด	๕๐๘๖
มหาวัน, วัด (เชียงใหม่)	๕๐๔๕	มะขามป้อม, ดอย	๕๐๘๗
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๕๐๔๗	มะม่วงลอคคราบ (นิทานของชาวไทเงิน)	๕๐๘๙
มหาวิทยาลัยนเรศวร	๕๐๕๑	มะเม็ยะ (บุคคล)	๕๐๘๙
มหาวิทยาลัยพายัพ	๕๐๕๒	มังคละ (สุ่มังคละ), พระเจ้า	๕๐๙๑
มหาวิทยาลัยแม่โจ้	๕๐๕๖	มังไซยะ, เจ้า	๕๐๙๑
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	๕๐๕๘	มังพะละชะแพ็ก (บุคคล)	๕๐๙๑
มหาวิทยาลัยโยนก	๕๐๕๙	มังทรารบเชียงใหม่, โคลง	๕๐๙๓
มหาวิบาก (คัมภีร์)	๕๐๖๑	มังราย, พระญา	๕๐๙๙

มังรายศาสตร์ (กฎหมาย)	๕๑๐๑	มาลา คำจันทร์	๕๑๕๑
มังหลุงหลว้าง (บุคคล)	๕๑๑๔	ม่าน (พม่า)	๕๑๕๓
มังจณฑลชาดกะ	๕๑๑๕	มิ่ง	๕๑๕๖
มังจาพระญาปลาช่อน (ชาดก)	๕๑๑๕	มิ่งเมือง, วัด (เชียงใหม่)	๕๑๕๖
มัญจุกุณฑลชาดก	๕๑๑๖	มิ่งเมือง, วัด (น่าน)	๕๑๕๗
มณฑกัปปี	๕๑๑๗	มิตะ (ตำแหน่งบุคคลของชนเผ่าอาข่าหรืออาก้อ)	๕๑๕๙
มัตคา มัดเฟื่อง (เครื่องใช้ในพิธี)	๕๑๑๘	มิตตพินธุ (คัมภีร์)	๕๑๕๙
มัทยมลิตธานต์ (คัมภีร์โหราศาสตร์)	๕๑๑๘	มิสซังคาทอลิกในล้านนา	๕๑๖๐
มัน (พืช/ไขมัน/สรรพนาม)	๕๑๑๙	มิด	๕๑๗๑
มันธาคูชาดกะ	๕๑๒๑	มิดคมบาง (มิดปอกผลไม้)	๕๑๗๒
มะลิซ้อน (ชาดก)	๕๑๒๑	มิดงก (พรา/พราสันหนา)	๕๑๗๒
ม้า (๑)	๕๑๒๓	มิดโงง (พราหัด)	๕๑๗๓
ม้า (๒) (สัตว์)	๕๑๒๔	มิดชอยชวยก (มิดใช้หันหอยกกล้วย)	๕๑๗๓
ม้ากัณฐัก (ม้าในวรรณกรรม)	๕๑๓๑	มิดชอยชยา (มิดใช้หันใบยาสูบ)	๕๑๗๓
ม้าชกคอก (การละเล่น)	๕๑๓๑	มิดชุย (มิดพก)	๕๑๗๓
ม้ามณีกั๊กจี (ม้าในวรรณกรรม)	๕๑๓๓	มิดคาบ	๕๑๗๔
มาฆปุชา	๕๑๓๓	มิดคาบศรีกัญไชย	๕๑๗๔
มาฆสามเณร	๕๑๓๓	มิดไต้ พราไต้	๕๑๗๔
มาด (คำประพันธ์)	๕๑๓๔	มิดเทาะ (มิดโกน)	๕๑๗๔
มาตราในพระวินัย	๕๑๓๕	มิดปลายว้าย (มิดปลายแหลม)	๕๑๗๔
มาตราวัด ชั่ง ตวง	๕๑๓๗	มิดยับ (กรรไกร)	๕๑๗๕
มาตาปีตุ (คัมภีร์)	๕๑๔๐	มิดยับหมาก (กรรไกรหนีบหมาก)	๕๑๗๕
มาติกา (แม่บทกวีกรรม)	๕๑๔๐	มิดยาว	๕๑๗๕
มาตุธารกวัตตุ (คัมภีร์)	๕๑๔๑	มิดแลว	๕๑๗๕
มาตลี/มาตุลี (ชื่อเทพบุตร)	๕๑๔๒	มิดหมอ	๕๑๗๖
มาน (มีกรรม)	๕๑๔๓	มิดเหน็บ	๕๑๗๖
มานทาง (มีกรรมโดยไม่ปรากฏสามที่ชัดเจน)	๕๑๔๓	มิดเหลา (มิดดอ)	๕๑๗๗
มานรุง (โรคมานน้ำ)	๕๑๔๓	มัน, บ่า	๕๑๗๗
มานพ (พนั) ยาระณะ, นาย	๕๑๔๔	มือ	๕๑๗๗
มานิต สุจารี, นาย	๕๑๔๔	มือ	๕๑๗๘
มาบ (เครื่องมือจับปลา)	๕๑๔๕	มือจันวันตี (ฤกษ์งามยามดี)	๕๑๗๘
มาร	๕๑๔๕	มุกดา ณ เชียงใหม่, เจ้า	๕๑๘๐
มาลัยโปรดโลก (คัมภีร์)	๕๑๔๙	มุง	๕๑๘๑

มุงเลง (เข้าลูกหมาก)	๕๑๘๑	เมง (ขนเผ่า/ศิษนิทหนึ่ง)	๕๒๒๘
มุด (หายไป/เชื้อหรือชุดจุดไฟ)	๕๑๘๑	เมตตากุกุกุอะ, ไก่	๕๒๒๘
มูทธากิจักกะ (คัมภีร์)	๕๑๘๒	เมตคาปริตตะ	๕๒๒๘
มูทุปาณิชาตกะ (ชาดก)	๕๑๘๓	เมตตามหานิยม	๕๒๓๐
มุย (ขวาน)	๕๑๘๔	เมตเตยยะ, พระเจ้า (พระอริยเมตโดยพุทธเจ้า)	๕๒๓๐
มุยแจ่ม (ขวานที่มีทองอนแยกเป็นสองแฉก)	๕๑๘๔	เมธังกร, พระมหา	๕๒๓๑
มุยบ่าบ่า	๕๑๘๔	เมธังกร (เขม็งกร), พระเจ้า (พุทธเจ้า)	๕๒๓๑
มุยโอะหลัว (ขวานผ่าฟัน)	๕๑๘๕	เมธิวุฒิกร, โรงเรียน	๕๒๓๑
มุยปลาสะเต็ด	๕๑๘๕	เมธา	๕๒๓๒
มุยแม่ (ขวานไม่มีทองอน)	๕๑๘๕	เม่า (ชื่อโรค)	๕๒๓๓
มูก (น้ำเมือก/ชื่อพืช)	๕๑๘๕	เมาะเข้า (กองฟอนข้าว)	๕๒๓๓
มุเชอ	๕๑๘๖	เมิง (เมือง/คำกำกับศักราช)	๕๒๓๔
มุเชอภัย	๕๑๘๙	เมีย	๕๒๓๕
มุเชอคำ	๕๑๙๖	เมีย ๗ พวก	๕๒๓๖
มุเชอแดง	๕๑๙๘	เมียทรยศ (นิทานของชาวไทยใหญ่)	๕๒๓๗
มุชยา (กล้องยาเส้น)	๕๑๙๙	เมียะชิงตัน (นิทานของชาวไทยใหญ่)	๕๒๓๗
มุชยาจ็อก (กล้องยาเส้นทำจากเหง้าไม้ไผ่)	๕๑๙๙	เมียน (ชื่อชนเผ่า) ดู่ที่ เย้า	๕๒๓๘
มุชยาดิน (กล้องยาเส้นทำด้วยดินเผา)	๕๑๙๙	เมือง	๕๒๓๘
มุชยาน้ำ (กล้องยาเส้นอย่างบ้องกัญชา)	๕๑๙๙	เมือง (เชียงใหม่), อำเภอ	๕๒๔๓
มุชยาไม้ (กล้องยาเส้นทำจากไม้ไผ่)	๕๒๐๐	เมือง (เชียงราย), อำเภอ	๕๒๔๗
มุลี (บุหรี)	๕๒๐๐	เมือง (ตาก), อำเภอ	๕๒๕๑
มูลตันไตรง (ชาดกที่เกี่ยวกับการพิจารณาคติ)	๕๒๐๒	เมือง (น่าน), อำเภอ	๕๒๕๔
มูลเทพดา, นาง	๕๒๐๘	เมือง (พะเยา), อำเภอ	๕๒๕๙
มูลนิธิโครงการหลวง	๕๒๐๙	เมือง (แพร่), อำเภอ	๕๒๖๒
มูลปถมกัลป์	๕๒๑๐	เมือง (แม่ฮ่องสอน), อำเภอ	๕๒๖๖
มูลลภิติ, คร่าวขอ	๕๒๑๑	เมือง (ลำปาง), อำเภอ	๕๒๗๐
มูลละเหล้า, นิทาน	๕๒๑๒	เมือง (ลำพูน), อำเภอ	๕๒๗๓
มูลศาสนา	๕๒๑๓	เมือง (อุตรดิตถ์), อำเภอ	๕๒๗๖
มูลศาสนาญาณคัมภีร์	๕๒๒๒	เมือง ธรรมนารถ, ศาสนาจารย์	๕๒๗๘
มุสิกะหนูคำ (ชาดก)	๕๒๒๗	เมืองเงินยาง	๕๒๗๙
เมก (กำแพงเมือง/โบเสมา)	๕๒๒๗	เมืองไชย, พญา	๕๒๗๙
เมกเมืองแพร่ ดู่ที่ กำแพงเมืองแพร่	๕๒๒๗	เมืองตากเก่า	๕๒๘๑
เมขลา (ชื่อนางเทพธิดา)	๕๒๒๗	เมืองนาย	๕๒๘๒

เมืองปาน, อำเภอ	๕๒๘๒	แม่จ๋า, คลอง	๕๓๑๕
เมืองพาน, วัด	๕๒๘๓	แม่แถม, น้ำตก	๕๓๑๘
เมืองฟ้า	๕๒๘๓	แม่โคสก (แม่โพสพ/คัมภีร์)	๕๓๑๘
เมืองยอง	๕๒๘๕	แม่จัดสมบูรณ์ชล, เขื่อน	๕๓๒๐
เมืองยองน้อย (นิทานของชาวไทใหญ่)	๕๒๘๑	แม่จริม, อำเภอ	๕๓๒๑
เมืองว้าย, หย้า	๕๒๙๒	แม่จัน, อำเภอ	๕๓๒๒
เมืองสร้อยศรีสุข	๕๒๙๒	แม่แจ่ม, อำเภอ	๕๓๒๔
เมืองสาครหลวง, วัด	๕๒๙๓	แม่ใจ, อำเภอ	๕๓๒๘
แม่	๕๒๙๔	แม่แตง, อำเภอ	๕๓๓๐
แม่กาบใจ (ชื่อการนับวันแบบ “หนไท”)	๕๒๙๗	แม่ทะ, อำเภอ	๕๓๓๒
แม่กำเดือน (สตรีในระยะอยู่ไฟ)	๕๒๙๘	แม่ทา, อำเภอ	๕๓๓๓
แม่กำลัง (หญิงโสเภณี)	๕๓๐๒	แม่น้ำ	๕๓๓๕
แม่ครัว-พ่อครัว	๕๓๐๒	แม่น้ำก	๕๓๓๕
แม่จ๊กเข้ (ชื่อไม้เครื่องบนหลังคา)	๕๓๐๓	แม่น้ำกวง	๕๓๓๗
แม่จ้าง (โสเภณี)	๕๓๐๓	แม่น้ำใจ	๕๓๓๗
แม่ข้าง (หมอดำแย)	๕๓๐๓	แม่น้ำคง น้ำคง หรือ น้ำแม่คง	๕๓๓๘
แม่ข้าง (ไม้โครงสร้าง)	๕๓๐๔	แม่น้ำจัด	๕๓๓๘
แม่ชีไฟ (กระเบเตาไฟ)	๕๓๐๔	แม่น้ำแจ่ม	๕๓๓๘
แม่เชิง (ลีลาการรำอาวู)	๕๓๐๕	แม่น้ำตื่น	๕๓๔๐
แม่ซ้อ (ความเชื่อ)	๕๓๐๖	แม่น้ำน่าน	๕๓๔๐
แม่น้ำพน (สูตรคูณแบบขอม)	๕๓๐๖	แม่น้ำปั้ง	๕๓๔๑
แม่ป่าผาบ (ทำต่อสู้อยู่ด้วยมือเปล่า)	๕๓๐๖	แม่น้ำปาด	๕๓๔๑
แม่ปี (คำกำกับชื่อปี)	๕๓๐๗	แม่น้ำปาย	๕๓๔๑
แม่มาน (หญิงมีครรภ์)	๕๓๐๗	แม่น้ำปิง	๕๓๔๑
แม่เตากำ (หญิงในพิธีฟ้อนผี)	๕๓๑๑	แม่น้ำฝาง	๕๓๔๓
แม่เตาเหล้า (หญิงในพิธีฟ้อนผี)	๕๓๑๑	แม่น้ำเมย	๕๓๔๓
แม่รับ (ผู้รับสมอ้างว่าเป็นแม่ของเด็กเกิดใหม่)	๕๓๑๒	แม่น้ำยม	๕๓๔๔
แม่เรือ (ท่อนซุงใช้เป็นฐานของเลื่อน)	๕๓๑๒	แม่น้ำยม	๕๓๔๔
แม่เรือน (หญิงที่แต่งงานแล้ว)	๕๓๑๒	แม่น้ำรวก	๕๓๔๔
แม่กาษา, น้ำตก	๕๓๑๓	แม่น้ำลาว	๕๓๔๔
แม่กุ, เจ้าท้าว	๕๓๑๓	แม่น้ำลี	๕๓๔๕
แม่เก็ง, น้ำตก	๕๓๑๔	แม่น้ำวัง	๕๓๔๕
แม่ไก่ (การละเล่นของเด็ก)	๕๓๑๔	แม่น้ำสาย	๕๓๔๕

แม่น้ำแหง (แดง)	๕๓๔๕	แมคคอร์มิก, โรงพยาบาล	๕๓๔๘
แม่น้ำอิง	๕๓๔๗	แมคเคน, นายแพทย์ เจมส์ ดับบลิว	๕๔๐๐
แม่ปะ, เรือ	๕๓๔๗	แมงสี่หูห้าตา (ชาดก/นิทาน)	๕๔๐๑
แม่ปิง, อุทยานแห่งชาติ	๕๓๔๘	แม่ณคุณ, ท้าว	๕๔๐๓
แม่ผาแหน	๕๓๕๐	แมลง	๕๔๐๓
แม่พระสมภพ, วัด	๕๓๕๐	แมลงก้นแฉม	๕๔๐๔
แม่พระแห่งลูร์ด, วัด	๕๓๕๐	แมลงก้นหน/แมลงไก่อุ้ม/แมลงอึกวัก	๕๔๐๕
แม่พริก, อำเภอ	๕๓๕๑	แมลงขาอัยง/แมลงกำพุงน้ำ (จิงโจ้)	๕๔๐๕
แม่ฟ้าหลวง, อำเภอ	๕๓๕๑	แมลงขี้ช้าง/แมลงช้าง/แมลงไก่อุ้ม	๕๔๐๕
แม่เมาะ, อำเภอ	๕๓๕๒	แมลงขี้ตด	๕๔๐๕
แม่เมาะ, โรงไฟฟ้า	๕๓๕๓	แมลงขี้ตังนี่ (ตัวชันโรง)	๕๔๐๕
แม่เมาะ, เหมือง	๕๓๕๕	แมลงขี้เขี้ยว/แมลงก้นเขี้ยว	๕๔๐๖
แม่ยม, อุทยานแห่งชาติ	๕๓๕๖	แมลงคอม	๕๔๐๖
แม่ย่ามา, น้ำตก	๕๓๕๖	แมลงแคง	๕๔๐๖
แม่เย็น, น้ำตก	๕๓๕๖	แมลงคอถัน	๕๔๐๖
แม่ระมาด, อำเภอ	๕๓๕๗	แมลงคา	๕๔๐๖
แม่ร้าง ๓๒ ผัว (คัมภีร์)	๕๓๕๘	แมลงเคียน	๕๔๐๗
แม่ริม, อำเภอ	๕๓๕๙	แมลงงอด (แมงป่อง)	๕๔๐๗
แม่แรง, วัด	๕๓๖๒	แมลงงุน/แมลงงน (แมลงวัน)	๕๔๐๗
แม่ลาน้อย, อำเภอ	๕๓๖๒	แมลงจันจัว	๕๔๐๗
แม่ลาว, อำเภอ	๕๓๖๔	แมลงจี้กุง ดูที่ จี้กุง	๕๔๐๗
แม่วาง, อำเภอ	๕๓๖๔	แมลงจี้ทลอบ ดูที่ จี้ทลอบ	๕๔๐๗
แม่สรวย, อำเภอ	๕๓๖๖	แมลงจี้หีด ดูที่ จี้หีด	๕๔๐๗
แม่สอด, อำเภอ	๕๓๖๘	แมลงจู้จี้/แมลงพู่จี้	๕๔๐๗
แม่สะเรียง, อำเภอ	๕๓๗๑	แมลงซอน (แมลงกระซอน)	๕๔๐๗
แม่สามแลบ, หมู่บ้าน	๕๓๗๔	แมลงซ้างก็อบ (แมลงค่อมทอง)	๕๔๐๘
แม่สาย, อำเภอ	๕๓๗๔	แมลงดา	๕๔๐๘
แม่สุริน, น้ำตก	๕๓๗๗	แมลงแดง (ทองไน/แม่มายลองไน)	๕๔๐๘
แม่ทับ (หญิงทาบของในงานสลากกัณฑ์)	๕๓๗๘	แมลงแดง	๕๔๐๘
แม่ออน, กิ่งอำเภอ	๕๓๘๐	แมลงทับคำ (แมลงทับ)	๕๔๐๙
แม่อาย, อำเภอ	๕๓๘๒	แมลงนูน	๕๔๐๙
แม่ฮ่องสอน, จังหวัด	๕๓๘๖	แมลงบั้ง (บั้ง/ตัวหนอน)	๕๔๐๙
แมคคิลวารี, ศาสนาจารย์ ดาเนี่ยล	๕๓๙๕	แมลงบูด	๕๔๑๐

แมลงไ้ (หมาล่า)	๕๕๑๐	ไม้ (เครื่องหมายกำกับอักษร)	๕๕๓๕
แมลงปอ (มวนแดง)	๕๕๑๐	ไม้กาย, น้ำตก	๕๕๓๖
แมลงป่อง (แมงป่อง)	๕๕๑๐	ไม้เก็บ (การละเล่นของเด็ก)	๕๕๓๖
แมลงพริ้ง/แมลงกิ้ง (แมลงหวี่)	๕๕๑๑	ไม้จุ่มปะตู (ไม้ธรมิประตู)	๕๕๓๗
แมลงพู่ (แมลงภู่)	๕๕๑๑	ไม้ชี้หนอน (ตีว/ไม้สำหรับนับสิ่งของ)	๕๕๓๗
แมลงพู่ชมดวง (ลีลาการเทศน์)	๕๕๑๑	ไม้เข้าหลาม คูที่ ไม้	๕๕๓๘
แมลงมัน (มดชนิดหนึ่ง)	๕๕๑๑	ไม้คาน	๕๕๓๘
แมลงม้าฟัน/แมลงม้าหางอน/แมลงม้าม้าเข้า (ตักแคนดำขาว)	๕๕๑๓	ไม้ค้ำ	๕๕๓๙
แมลงเม่า	๕๕๑๓	ไม้ง่าม	๕๕๔๐
แมลงแม่แดง	๕๕๑๓	ไม้เจ็ดคด (ชาดก)	๕๕๔๐
แมลงแม่ฝน	๕๕๑๓	ไม้ฆาง คูที่ ไม้	๕๕๔๒
แมลงไม้คานหามผี	๕๕๑๔	ไม้ด้ามเข้า (ไม้ใช้คนข้าวเหนียวหนึ่งใหม่)	๕๕๔๒
แมลงโย	๕๕๑๔	ไม้เคาะ (การละเล่นของเด็ก)	๕๕๔๒
แมลงว่าง	๕๕๑๔	ไม้ตั้นหมอ (ไม้หมอนวด)	๕๕๔๓
แมลงเวา (แมงป่องข้าง)	๕๕๑๔	ไม้เท้า	๕๕๔๓
แมลงส้ม	๕๕๑๕	ไม้โหวา (ไม้ที่ใช้ตั้นศพในกองเพลิง)	๕๕๔๔
แมลงสาบ	๕๕๑๕	ไม้บ่ง คูที่ ไม้	๕๕๔๕
แมลงแสนตั้น (กิ้งกือ)	๕๕๑๕	ไม้บัญญัติ (ป้ายบอกชื่อคัมภีร์โบราณ)	๕๕๔๕
แมลงหมานี่ (ลองใบ)	๕๕๑๕	ไม้ปากกา (เครื่องมือใช้สางหญ้าคา)	๕๕๔๕
แมลงเหนียง/แมลงอี่เหนียง	๕๕๑๕	ไม้ผิว คูที่ ไม้	๕๕๔๕
แมลงอี่ค่อม	๕๕๑๖	ไม้เพาะ คูที่ ไม้	๕๕๔๕
แมว/แมวควบ (สิ่งประดิษฐ์ใช้ครอบศพ)	๕๕๑๖	ไม้มือเสื่อ (เครื่องมือใช้สางหญ้าคา)	๕๕๔๕
แมวขาว (ชาดก)	๕๕๑๗	ไม้รวก คูที่ ไม้	๕๕๔๖
แมวขูดมะพร้าว	๕๕๑๘	ไม้เรียว คูที่ ไม้	๕๕๔๖
แม้ว (ชนเผ่า)	๕๕๑๙	ไม้ไถ่ คูที่ ไม้	๕๕๔๖
แม้วขาว	๕๕๒๐	ไม้ว่อง (โซ่ไม้ไผ่ในพิธีแรกนา)	๕๕๔๖
แม้วดำ	๕๕๒๙	ไม้ศพ (เมรุลอย/เมรุเผาศพ)	๕๕๔๖
แม้วลาย	๕๕๒๙	ไม้สี่สูก คูที่ ไม้	๕๕๔๗
โมคคัลลานหลงโลก (คัมภีร์)	๕๕๒๙	ไม้เสียบพริก	๕๕๔๗
โมยหวาน (ตำแหน่งขุนนางพม่า)	๕๕๓๑	ไม้หก คูที่ ไม้	๕๕๔๗
โมรชาตกะ (ชาดก)	๕๕๓๑	ไม้หนีบ คูที่ ไม้หนีบ	๕๕๔๗
ไม้	๕๕๓๒	ไม้หนุน	๕๕๔๗
		ไม้หอบ คูที่ ไม้	๕๕๔๗

ไม้หัก (การละเล่นของเด็ก) ๕๕๔๘
 ไม้หีบ/ไม้ดาหีบ (ไม้หีบ) ๕๕๔๘
 ไม้เห็บ (ตะขาบ-อุปกรณ์ใช้ไล่ศัตรูพืชผล) ๕๕๔๙
 ไม้เหล็อง คูที่ ไร่ ๕๕๔๙
 ยนต์ ๕๕๕๐
 ยนต์ (๑) (ส่วน) ๕๕๕๐
 ยนต์ (๒) (พาหนะอย่างเครื่องบิน) ๕๕๕๑
 ยนต์ (๓) (ภาพยนตร์สร้างด้วยอากาศ) ๕๕๕๑
 ยนต์อี๊ดอ้อย (เครื่องหีบอ้อย) คูที่ อี๊ดอ้อย ๕๕๕๒
 ยม, ป่า (มะยม) ๕๕๕๒
 ยมกะ (ส่วนหนึ่งของพระอภิธรรม) ๕๕๕๒

ยมทูต ๕๕๕๔
 ยวน (ชาวไทยในล้านนา) ๕๕๕๕
 ยอ (ยกขึ้น/ยกย่อง) ๕๕๕๖
 ยอขันตั้ง (การแสดงการระแแก่ครูเจ้าพิธี) ๕๕๕๖
 ยอง (กลุ่มชนในเมืองยอง/จากเมืองยอง) ๕๕๕๗
 ยอง, เมือง คูที่ เมืองยอง ๕๕๖๕
 ยอดเขียงราย, พระญา ๕๕๖๕
 ยอดทาน (การให้ทานที่สำคัญยิ่ง) ๕๕๖๕
 ยอดเรือน มณีศักดิ์, นาง ๕๕๖๗
 ยอดย (ดาซัง/ตราชู) ๕๕๖๘